

LITEN POLITISKT TILLBAKABLICK OM NEPAL

För att lättare kunna hänga med i vår globala bör vi även veta lite om det politiska läget i Nepal, för att kunna förstå varför saker och ting är som de är när våra studiecirkelvänner skriver om sina problem och tankar om sitt hemland.

Som ni vet, så utsåg nyligen Nepals premiärminister Madhav Kumar Nepal åtta nya kabinetsministrar i en åtgärd som, genom att inkludera partier som tidigare varit ovilliga till koalitionsamverkan, syftade till att bredda underlaget för landets bräckliga regering. Efter regeringsutvidgningen omfattar kabinettet sex partier med sammanlagt 30 ministrar. Eventuellt förestår en ytterligare expansion av regeringskoalitionen "in a spirit of inclusiveness aimed at uniting the country's fractured political and ethnic factions.", som UPI Asia.com:s korrespondent Robert Kittel skrev från Katmandu den 24 juni.

Största problemet är, absolut inte oväntat, maoistpartiet NKP (m), som på sedvanligt kommunistmanér startat en "folkets rörelse" med udden riktad mot regeringen och som vidtagit en blockad mot parlamentet. Det är uppenbart att maoistledaren och förre gerillakommandanten Pushpa Kamal Dahal, mest känd under sitt nôme de guerre Prachanda, är missnöjd med tingens ordning och nu söker sabotera landets nyvunna demokrati. Han avgick som premiärminister i maj när regeringen rev upp hans beslut att avskeda landets arméchef.

Kvinnliga maoistiska gerillakrigare i Nepal.

En annan av maoisternas ledare, Baburam Bhattara, klargjorde enligt UPIs analys att "there is no way to continue dialogue" med den nepalesiska koalitionsregeringen. "Now we will focus on agitation", förklarade Bhattara. Premiärminister Madhav Kumar Nepal har alltså en besvärlig sits när det gäller att lotsa detta fattiga land – där per capita-inkomsten ligger på 1500 US dollar – vidare längs demokratins strömfåra. Nepal är landets andra premiärminister sedan den 240-åriga monarkin störtades 2008. "Now he must focus on creating consensus among the country's lawmakers to write a new Constitution for the federal democratic republic", konstaterar UPIs Robert Kittel.

Nepal, som är jordens 40:e folkrikaste land med omkring 29 miljoner invånare, är beläget på Himalayas sydsluttning mellan Kina i norr och Indien i söder.

Till 2006 var Nepal det enda landet i världen med hinduism som statsreligion; cirka 89,5 procent av befolkningen utgörs av hinduer, medan övriga är huvudsakligen buddhister (5,3 procent) eller muslimer (2,7 procent). Världens högsta berg, Mount Everest, ligger inom de nepalesiska landamärena.

Nepal enades 1768 men var avhängigt av Kina fram till 1912. Landets utrikespolitik dikterades under lång tid av Storbritannien och Indien. Längre var Nepal en enväldig monarki med all makt hos kungen ända tills konung Birendra tvingades införa parlamentarisk demokrati 1990.

Några förändringar i demokratisk riktning kom till stånd, men de omfattade i stort sett endast huvudstaden Katmandu och inte resten av bergsriket. En kommunistisk-maoistisk gerillagrupp under ledning av nämnde Prachanda tog då till vapnen den 19 februari 1996, vilket ledde till ett blodigt inbördeskrig 1996 – 2006.

Mount Everest är Nepals största sevärdhet.

Maoisternas målsättning var att krossa "den reaktionära feodalstaten" och etablera en kommunistisk statsbildning omfattande fullständig jämlikhet mellan folkgrupper och kön, protektionistisk handelspolitik samt anti-indisk utrikespolitik. Det beräknas att cirka 13 000 har dött i striderna under det att omkring två miljoner människor tvingats i landsflykt, de flesta till Indien; cirka 200 000 blev flyktingar inom sitt eget land. Enligt den nepalesiska människorättsorganisationen INSEC ligger gerillan bakom bortrövandet av 46 000 personer – målsättningen med dess kidnappningar var att hjärntvätta dem till kommunismens ideologi för att därefter tvångsenrollera dem till de maoistiska gerillastyrkorna.

Början till slutet för monarkin som nepalesiskt statskick kom den 1 juni 2001, då den berusade kronprins Dipendra i presidentpalatset i Katmandu sköt ihjäl elva medlemmar av kungafamiljen – inklusive kung Birendra och hans drottning – innan han tog sitt eget liv. Vansinnesdådet lär ha skett sedan kronprinsen hindrats att gifta sig med kvinnan han älskade. Kronprinsens farbror Gyanendra tog över kungamakten omedelbart efter dådet och lät 2002 avpollettera regeringen för att själv gripa regeringsmakten. Gyanendra mobiliserade den nepalesiska armén mot maoisterna, vilket ledde till 4500 döda under 2002. 2003 ingicks en vapenvila som dock bara varade i ett halvår.

Efter våldsamma protester mot den enväldiga kungamakten i april 2006 lät konung Gyanendra (se bilden till vänster) öppna det tidigare upplösta parlamentet. En sjupartikoalition bildade regering och fråntog kungen de flesta av hans befogenheter. I slutet av 2007 fattades beslut om att införa republik i Nepal, något som godkändes av den nya församlingen den 28 maj 2008. Största partiet i det nyvalda parlamentet blev NKP (m) med 30,52 procent av rösterna.

Att maoisterna föredragit gatustrider och konfrontation framför förhandlingar och kompromisser har inte precis gjort situationen lättare att hantera.

Fredsorganisationen South East Asia Peace Initiative (SEAPI), som tidigare sökt fredliga lösningar på konflikter i länder såsom Indien, Bangladesh och Sri Lanka, har fokuserat på situationen i Nepal och höll nyligen en konferens i Katmandu med den nye utrikesministern Sujata Koirala som presiderande. Nämnade fredorganisation sorterar under den världsomspännande Universal Peace Federation (UPF), grundad av Rev., Dr. Sun Myung Moon. SEAPI/UPF ser fredsprocessen i Nepal i två faser:

1. En politisk fas inbegripande maktdelning och samverkan. Denna del av fredsprocessen inleddes då maoisterna i NKP (m) jämte sju andra partier enades om ett Memorandum of Understanding (MOU), vilket undertecknades i New Delhi i Indien den 22 november 2005. Detta dokument utgjorde grundvalen för den följande utvecklingen mot parlamentarisk demokrati med en vald konstituerande församling. Framsteg har förvisso gjorts, men den nepalesiska demokratin förblir skör främst beroende på maoisternas nya, kompromisslösa attityd som mycket väl kan leda fram till nya strider.

2. En kulturell fas, som syftar till en allmän sinnesförändring hos människorna mot kompromissanda och ökad benägenhet för ett gemensamt åtagande i riktning mot fred och demokrati. Många politiker har anammat detta synsätt, men något riktigt genombrott har ännu icke skett.

Samma dag som MOU skrevs under i New Delhi – alltså den 22 november 2005 – höll UPFs grundare, Rev. Sun Myung Moon, ett tal inför 4500 notabiliteter i Katmandu som sändes i radio över hela landet. Moon framhöll då bland annat att en varaktig fred i Nepal – och den övriga världen – endast kan komma till stånd när människorna tar familjen som modell för freden.

Bara genom en utbredd familjekänsla kan människor på ett naturligt sätt ta vara på varandra, menade Moon, och sätta andras intressen framför sina egna. José De Venecia, tidigare talman i det filippinska representanthuset, menade under mötet i Katmandu nyligen att: "Den första paragrafen i Nepals nya konstitution borde vara att vi alla är en mänsklig familj med Gud."

De Venecia är ordförande i the International Conference on Asian Political Parties, ett forum för 248 politiska partier i Asien från Japan till Turkiet som grundades på Filippinerna 2000.

Frågan är hur premiärminister Madhav Kumar Nepal skall tackla maoistpartiet NKP (m).

Nepals premiärminister Madhav Kumar Nepal beskrev vid mötet i Katmandu tre stora utmaningar han och hans regering nu ställs inför: 1. Hur fredsprocessen skall kunna fortsätta. 2. Hur man skall kunna nå fram till effektivast möjliga regering. 3. Hur det nepalesiska folkets önskemål skall kunna tillgodoses. Svårast blir tveklöst att hantera de maoistiska kommunisterna, som nu alltså startat en ny offensiv för att sabotera den sköra nepalesiska demokratin.

Nepal är som sagt ett av världens fattigaste länder. Utländskt bistånd står för 60 procent av kostnaderna för den ekonomiska utvecklingen och utgör 28 procent av landets totala statsbudget.

GH 2009-08-24